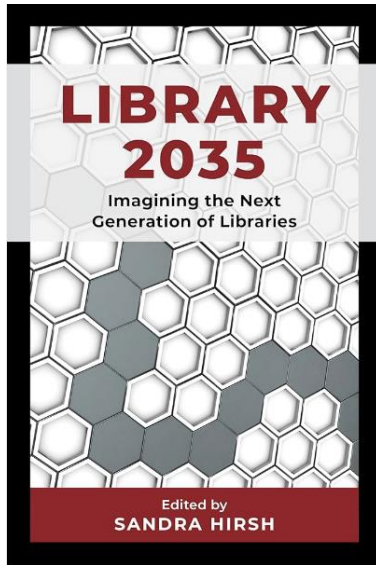

LIBRARY 2035: Imagining the Next Generation of Libraries./ Hirsh, S. (Ed.)
Library Rowman & Littlefield Publishing Group, Inc. 2024, ISBN: 978-1-5381-8040-2

Özgür POLAT, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi

Gelecek hakkında bilgi edinmek, tarihin her döneminde insanların ilgisini çeken konular arasında yer almıştır. Günümüzde ise bu konu, daha geniş bir yelpazede ve önemli bir gündem olarak öne çıkmaktadır. Özellikle rekabetin ve hızlı değişimin ön planda olduğu bilgi toplumunda, yalnızca bireylerin değil, kurumların ve kuruluşların da geleceğe ilişkin merakı artmıştır. Çünkü kurumların sektörde ayakta kalabilmesi ve bazen köklü sektörlerin bile varlıklarını sürdürebilmesi, sağlıklı bir gelecek vizyonu oluşturmalarına bağlıdır. Özellikle dijital dünyanın hemen herkes için hayatın bir parçası hâline gelmesiyle birlikte, sıkça dile getirilmeye başlanan “Hangi meslekler ve yetkinlikler yok oluyor?” gibi sorulara cevap arama süreci de bunun önemli bir aşamasını oluşturmaktadır. Uzun yıllardır, bilginin alanında araştırmalar yapan bilim insanları tarafından *mesleğin geleceği* konusu, tüm paydaşların ilgiyle takip ettiği bir gündem maddesi hâline gelmiştir. Literatürde, bu amaçla bireysel olarak hazırlanan çalışmaların yanı sıra, alandaki uygulamacıların ve bilim insanlarının bir araya gelerek hazırladıkları

kolektif yayınlar da ilgi çekmektedir.

Mayıs 2013’te yayınlanan *Library 2020: Today's Leading Visionaries Describe Tomorrow's Library* (Janes, 2013) adlı eser, kütüphanecilik mesleğinin geleceğine dair kaleme alınmış dikkat çekici çalışmalardan biriydi. Eserde yer alan makalelerde, 2013’ten 2020’ye kadar giden yolda, kütüphanelerin dijitalleşmenin hız kazanmasıyla, bazı geleneksel rollerinden uzaklaşabileceği belirtilmiştir. Kullanıcılar için iyi tasarlanmış bilgi filtreleri sunabilen kütüphanelere olan ilginin artacağı ve kütüphanelerin toplumun sosyalleşme ve keyifli etkinliklerle destekleyerek, zengin içerikler sunarak varlıklarını sürdürebileceği belirtilmiştir. Diğer taraftan, bütçe kısıtlamaları gibi zorlukların bir tehdit olabileceği ve bu nedenle kütüphanelerin kısa vadeli stratejik planlamalar yapmasının gerekliliği vurgulanmıştır (Dunford, 2014). Benzer kaygılar ve hedeflerle kaleme alınan ve 2024 Nisan ayında yayımlanan *Library 2035: Imagining the Next Generation of Libraries* (Hirsh, 2024) adlı kitap, bu konudaki literatürün en güncel yayınlarından biridir. Disiplinin teori ve uygulama ortaklığında hazırlanan kitapta, 6 bölüm ve toplam 25 makale yer almaktadır. Sandra Hirsh editörlüğünde düzenlenen kitapta, alanında tecrübeli uygulamacılar ve bilim insanlarının kütüphanelerin gelecekteki fırsatları ve zorluklarına dair güncel tartışmalarının yanı sıra öngörülerini yer almaktadır. Eserdeki çalışmalar, kütüphane ekosisteminin genel manzarası, topluluklarla ilişkiler, eşitlik ve kapsayıcılık, organizasyon yapısındaki değişim, kütüphanecilerin değişen rolleri ve becerileri, çevresel etmenler ve vizyoner yaklaşımlar gibi temaları vurgulamaktadır.

Günümüzde ani ve sürekli değişen teknolojiler ve buna bağlı olarak kullanıcıların farklılaşan bilgi arama davranışları, kütüphane hizmetlerinin geleceğine dair bazı belirsizliklerin oluşmasına neden olmaktadır. Söz konusu belirsizlikler referans alınarak hazırlanan kitabın, güncel sorunlar ve tartışmalar üzerine

odaklanması, kütüphane biliminin tüm paydaşlarının gelecekte karşılaşılacakları öngörülemez durumlara hazırlıklı olmaları yönünde değerli katkılar sağlamaktadır. Özellikle küresel çapta etkisini gösteren doğal afetler ve ekonomik krizler ile kullanım alanı giderek genişleyen yapay zekâ teknolojileri, biligibilim alanında çalışan akademisyenler ve uygulamacıların karşılaşabilecekleri fırsat ve zorluklar üzerinde düşünmelerini zorunlu hale getirmektedir. Kitapta, kütüphanecilik alanının geleceğine dair birçok teori ve pratiğe yazarların farklı fikir ve deneyimleri üzerinden değinilmesi, içeriğin akademik çevrelerden uygulayıcılara kadar geniş bir okur kitlesinin ilgisini çekebilecek bir kurguyla hazırlandığını göstermektedir. Kitapta, kütüphane yönetimi ve hizmetleri konusunda somut çözüm önerilerine yer verilmiş olması, eserin işlevselliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, eserdeki 25 makale ve 29 yazarın katkıları, ele alınan konunun geniş bir yelpazede, çok boyutlu ve farklı perspektiflerden değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Kütüphanelerin geleceğine dair sunulan öngörüler, kitabın kütüphane yöneticileri ve diğer karar vericiler için stratejik planlama ve vizyon geliştirme süreçlerinde yararlanabilecekleri faydalı bir rehber olmasını sağlamaktadır. Tüm bunların yanı sıra, San Jose State Üniversitesi Bilgi Okulu'nun YouTube hesabında (San Jose State University School of Information, t.y.) eserin editörü Sandra Hirsh'in, kitapta yer alan iki bölümün yazarları dışında kalan 23 yazarla gerçekleştirdiği video kaydından oluşan röportaj serisine erişim imkânı sunulmaktadır. Bu röportaj serisi, okuyucuların yazarların fikirlerini daha iyi anlamalarına yönelik tamamlayıcı bir katma değer yaratmaktadır.

Kitap, 2035 yılına kadar kütüphanelerin gelişim süreçlerini, karşılaşacakları zorlukları ve üstlenmeleri beklenen yeni rolleri, biligibilim alanındaki çeşitli paydaşların perspektiflerinden ele alan makalelerden oluşmaktadır. Aşağıda, bu makalelere ilişkin kısa bilgilere yer verilmiştir.

Kitabın ilk bölümünde yer alan beş makalede, kütüphanelerin gelecekte nasıl bir bilgi ekosisteminde var olacağı ve bu ekosistemin onları nasıl şekillendireceği konuları *Landscape (Genel Görünüm)* başlığı altında tartışılmaktadır. Washington Üniversitesi'nden öğretim üyesi Joseph Janes, kütüphanelerin gelecekte hayatta kalabilmeleri için kullanıcı beklentilerini karşılayabilmeleri ve yenilikçi fikirler geliştirirken dikkatli olmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Ulusal Bilgi Standartları Örgütü (NISO) Stratejik Girişimler Direktörü Jason Griffey ise, 2035 kütüphanelerinin makine öğrenimi ve bilgi üretimindeki değişimler nedeniyle günümüz kütüphanelerinden çok farklı olacağını ve insan hikâyeleri ile tarihin arşivi olma rolünü sürdürürken yeni bilgi ortamına uyum sağlamak zorunda kalacaklarını ifade etmektedir. Mid-Hudson Kütüphane Sistemi Yönetici Direktörü Rebekkah Smith Aldrich, kütüphanelerin toplum için bir sığınak, direnç merkezi ve yenilenme alanı olarak işlev göreceğini, aynı zamanda katılımcı demokrasi, sosyal uyum ve okuryazarlığı destekleyeceğini belirtmektedir. Kaliforniya'daki Alameda İlçe Kütüphanesi Eşitlikçi Kütüphaneler Bölüm Müdürü Erin Berman, kütüphanelerin dijital çağda gizlilik ve etik değerleri korumada yaşadığı zorluklara dikkat çekerken, Chicago Halk Kütüphanesi Müdürü Chris Brown kütüphanelerin kendi hikâyelerini ve topluluklarının hikâyelerini anlatarak toplumla daha güçlü bir bağ kurabileceklerini savunmaktadır.

Kitabın ikinci bölümünde yer alan dört makalede, kütüphanelerin topluluklarla olan ilişkileri, onların sosyal bağlamda nasıl bir rol oynayabileceği ve kullanıcı ihtiyaçlarına yanıt verecekleri *Community (Topluluk)* başlığı altında sunulmuştur. Teksas Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü öğretim üyesi R. David Lankes, kütüphanelerin tek bir gelecekte ziyade, hizmet ettikleri toplulukların ihtiyaçlarına göre şekillenen bir geleceğe sahip olduğunu belirtmektedir. San Jose Eyalet Üniversitesi Bilgi Okulu Direktörü Anthony Chow ise kütüphanelerin, kullanıcı ve topluluk odaklı hizmet sunması gerektiğine dikkat çekmektedir. Santa Clara Şehir Kütüphanesi Müdürü Patty Wong, kütüphanelerin değişen demografik yapıya rağmen topluluk odaklı çalışmaya devam edeceğini ifade etmektedir. Online Computer Library Center Research'ten Lynn Silipigni Connaway ise kütüphanelerin küresel iş birlikleriyle gelişmeye devam edeceğini ve sürdürülebilirlik ile iklim değişikliği gibi küresel sorunlara daha aktif katkıda bulunabileceğini savunmaktadır.

Kitabın üçüncü bölümünde yer alan beş makalede, kütüphanelerin farklı gruplar için erişilebilir ve kapsayıcı olma hedefleri ile toplumsal adalet ve eşitlik açısından nasıl bir rol üstlenebileceği, *Equity and Inclusion (Eşitlik ve Kapsayıcılık)* başlığı altında değerlendirilmiştir. Güney Carolina Üniversitesi öğretim üyesi Nicole A. Cooke, kütüphanelerin eşitlikçi bir yapı oluşturmak için çalışması gerektiğini ve kütüphanecilerin bu süreçte daha fazla inisiyatif alması gerektiğini vurgulamaktadır. Califa Group'ta Yardımcı Direktör Veronda J. Pitchford, kütüphane hizmetlerinin topluluğun kültürel mirasına duyarlı

olması gerektiğini ifade ederken; Delaware Kütüphanesi Müdürü Annie Norman, kütüphanelerin küresel değişimlere ayak uydurma yeteneğine sahip evrensel bir yapısının olduğunu belirtmektedir. Massachusetts Teknoloji Enstitüsü Kütüphaneleri'nde Araştırma ve Öğrenme Müdür Yardımcısı Alexia Hudson-Ward, kütüphanelerin demografik değişiklikler ve sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda daha kapsayıcı yapılar olarak gelişeceğini ifade etmektedir. Rutgers Üniversitesi Kütüphane ve Bilgi Bilimi alanında öğretim üyesi Joyce Kasman Valenza ve deneyimli okul kütüphanecisi Debra Kachel ise okul kütüphanelerinin tüm öğrenciler için fırsat eşitliği sağlaması gerektiğini ve bu hedefe ulaşmak için iş birliklerinin önemini vurgulamaktadır.

Kitabın dördüncü bölümünde yer alan dört makalede, kütüphanelerin kurumsal yapılarının gelecekte nasıl değişebileceği, liderlik ve yönetim stratejilerindeki dönüşümler *Organizations (Organizasyonlar)* başlığı altında ele alınmıştır. Las Vegas-Clark County Kütüphane'sinden Kelvin Watson, Amerika'daki demografik değişimlere dikkat çekerek, kütüphanelerin bu değişimlere uyum sağlaması gerektiğini belirtmektedir. Akademik kütüphaneci Raymond Pun ve Kuzey Karolina Eyalet Üniversitesi Kütüphanesi'nden Tarida Anantachai, araştırma ve akademik kütüphanelerin, bütçe kısıtlamalarına rağmen etkili ortaklıklarla sorunların üstesinden gelebileceğini savunmaktadır. Kütüphane Müdürü Peter Hepburn, kolej kütüphanelerinin yenilikçi iş birlikleriyle kampüsteki önemini artırabileceğini ifade ederken, New Jersey Koleji'nden kütüphaneci Ewa Dziedzic-Elliott, okul kütüphanelerinin güçlendirilmesi gerektiğini ve bu şekilde gelecekte güçlü bir kütüphane ekosistemine sahip olunacağını ileri sürmektedir.

Kitabın beşinci bölümünde yer alan üç makalede, çalışanların rolleri, profesyonel gelişimleri ve kütüphanecilik mesleğinin geleceği hakkında öngörüler, *Library Workers (Kütüphane Çalışanları)* başlığı altında tartışılmıştır. Edward H. Arnold Hesburgh Kütüphanesi'nden K. Matthew Dames ve Tony Zanders, pandemi sonrası dönemde kütüphane yöneticilerinin değişen rollerine ve yetenek yönetiminin önemine vurgu yapmaktadır. İnsan hakları konusunda uzman kütüphaneci Loida Garcia-Febo, kütüphane çalışanlarının refahını desteklemek için iş birliği yapılması gerektiğini belirtmiştir. Deneyimli kütüphaneci Stacey A. Aldrich ve Sacramento Halk Kütüphanesi'nden Jarrid P. Keller ise, kütüphanelerin yapay zekâ ve robot teknolojileri gibi yeniliklerle uyum sağlayarak gelişmesi gerektiğine dikkat çekmektedir.

Kitabın altıncı bölümünde yer alan dört makalede, kütüphanelerin gelecekteki hedefleri ve potansiyel rolleri üzerine geniş bir bakış açısı sunulurken, yenilikçi ve sürdürülebilir stratejiler *Vision (Vizyon)* başlığı altında ele alınmıştır. Philadelphia Halk Kütüphanesi'nde kütüphane yöneticisi olan Joe A. Nichols, kütüphanelerin karşılaştığı paradoksları aşmaları için yeni stratejiler önermektedir. Amerikan Kütüphane Derneği'nde çeşitli görevlerde bulunan Miguel Figueroa ve Lessa Kanani'opua Pelayo-Lozada, geleceğe hazırlıklı olmanın öngöründe bulunmaktan daha önemli olduğunu savunmaktadır. San Jose Eyalet Üniversitesi öğretim üyesi Susan W. Alman, kütüphanelerin teknolojik gelişmeleri topluluk ihtiyaçlarına göre sunmaya devam edeceğini belirtmektedir. Son olarak, yine San Jose Eyalet Üniversitesi öğretim üyesi Sandra Hirsh, 2035'in kütüphanelerinin zorluklara karşı güçlü kalabilmesi için teknolojik yenilikleri benimsemeleri gerektiğini ifade etmektedir.

Kitap, tüm güçlü yönleri ve bilgilim alanına kattığı değerlerin yanı sıra, eleştirilebilecek kimi hususları da bünyesinde barındırmaktadır. Örneğin, küresel düzeyde daha geniş bir okur kitlesine ulaşabilmesi için farklı ülkelerden örnekler yer verilmelidir; bu sayede eser, evrensel bir bakış açısı kazanabilir. Diğer taraftan, eserdeki bazı öngörülerin verilere dayanmadan, yazarların yoğun öznel duygularıyla kaleme alınmış olması, okuyucuların bu düşünceleri kabul etmesini güçleştirebilmektedir. Özellikle eserin 2035 yılına yönelik öngörüler sunması, küreselleşme ve hızla gelişen teknoloji dünyasında öngörülerin geçerliliğini zamanla yitirebileceği düşüncesini akla getirmektedir. Eserin deneyimli editörü Hirsh, birçok parçadan oluşan eserde bütünlüğü sağlama noktasında başarılı olsa da yazar sayısının çok olması nedeniyle bölümler arasında konuyu ele alış üslubu, kullanılan dil ve içerik kurgusu gibi ayrıntılarda farklılıklar gözlemlenmektedir.

Kütüphanelerin gelecekteki konumuna ilişkin görüşlerin yer aldığı bu kitap, kütüphane ve bilgilim alanının paydaşları arasında yer alan kütüphane çalışanlarına, akademisyenlere ve öğrencilere birçok farklı yönden ilham olabilecek bir zenginlikte hazırlanmıştır. Ayrıca, kitaba katkıda bulunan yazarların mesleki bilgi ve deneyimlerinin yanı sıra sunduğu öngörüler, okuyucuların kütüphanelerin geleceğine

ilişkin heyecan verici ipuçları edinebilmelerine olanak sağlayacaktır. Literatürde bu amaçla hazırlanan yayınlara olan ilginin artması, tüm paydaşların kütüphanelerin geleceğine dair beslediği umut ve heyecanının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Ortak amaç ve kaygılar doğrultusunda bir araya gelen paydaşların katkılarıyla hazırlanan bu eser, büyük ölçüde Amerika Birleşik Devletleri sınırları içerisinde edinilen deneyimlere dayanmaktadır. Dünya genelindeki kütüphanelerin mevcut durumları arasındaki önemli farklılıklar, daha kapsamlı bir çalışmanın gerçekleştirilmesini şüphesiz zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte, her ülkenin bilginin alanındaki paydaşlarının, kendi kütüphanelerinin geleceğine dair öngörülerini bir eserde toplamaları, alanın gelişimine çok yönlü katkılar sunabilecektir. Bu doğrultuda hazırlanacak benzer eserlerin ulusal literatürde de hayata geçirilmesi, bilginin alanına değer katacaktır.

Kaynakça

- Dunford, H. (2014). Library 2020: Today's leading visionaries describe tomorrow's library. *The Australian Library Journal*, 63 (4), 329–330. <https://doi.org/10.1080/00049670.2014.957818>
- Hirsh, S. (2024). Library 2035: Imagining the Next Generation of Libraries. Rowman & Littlefield Publishing Group, Inc.
- Janes, J. (2013). Library 2020: Today's Leading Visionaries Describe Tomorrow's Library. Scarecrow Press, Lanham, MD.
- San Jose State University School of Information. (t.y.). San Jose State University School of Information [YouTube Kanalı]. YouTube. Erişim 18 Ekim 2024, <https://www.youtube.com/@sjsuischool>